

Fjerde Afdeling.

Om Sundhedsforanstaltninger, samt om Arv og Skifte.

Tredie Kapitel. Om Skifte.

A. Skifte i et Dødsboe.

Ogsaa er ved forommeldte Lov af 21 Mai 1845 givet billigere og mildere Forholdsregler i Henseende til den efterlevende Mands eller Kones Forpligtelse til at skifte med Børnene efter en afdød Ægtefælle, hvilke Bestemmelser indeholdes i efterstaaende Paragrapher.

1. En Mand er, efter sin Kones Død, ikke pligtig at skifte med deres fælles Børn, være sig myndige eller umyndige, saalænge han ikke indlader sig i nyt Ægteskab, med mindre Ægtepagter eller andre gyldige Bestemmelser maatte medføre Nødvendigheden af et saadant Skifte. Ogsaa staaer det til Manden ved en testamentarisk Disposition at tillægge sin Hustru samme Ret til at beholde det hele Bo udeelt, som der tilkommer ham selv, hvilken Disposition ifølge Pl. af 25de Marts 1847 skal skrives paa stemplet Papiir af 4de Klasse Nr. 4 til 42 Sk., og ved hvis Udstedelse de sædvanlige Testationsformer maa iagttages. Men i Mangel af en saadan Bestemmelse skal Amtmanden, og i Kjøbenhavn Magistraten, kunne indrømme hende Tilladelse til i sin Enkestand at forblive hensiddende i uskiftet Bo med hendes umyndige Børn, naar hun med paalidelige Attester godtgjør, at hun er en huuslig og forstandig Qvinde, (efter Kancell. Cirk. af 14 Juni 1800: Attest fra Præsten eller andre paalidelige Mænd, at hun er en skikkelig og huuslig Qvinde, saa at der ei med Grund kan formodes, at hun skulde forøde Boets Formue). Denne Frihed kan ogsaa af bemeldte Øvrighed tilstaaes hende, uagtet der ere umyndige Stedbørn, naar det, ifølge den fødte Værges Erklæring, eller andet troværdigt Vidnesbyrd, kan antages, at hun tilbørligen vil sørge for deres Underholdning og Opdragelse. - En lige Frihed kan og under samme Betingelse indrømmes den længstlevende Mand med Hensyn til hans umyndige Stedbørn. - Hvad myndige Stedbørn angaaer, da bliver den Længstlevende pligtig at skifte med dem, med mindre de selv renuncere paa Skifte. - Naar der, imedens den Længstlevende hensidder i uskiftet Bo, skulde tilfalde ham eller hende Noget ved en af Boet uafhængig Adkomst, især ved Arv eller Gave, da skal den Længstlevende være berettiget til at holde det saaledes Erhvervede udenfor Boet, under Betingelse af, at Skifte strax forlanges, inden det Erhvervede er indkommet i Boet (Fr. 21 Mai 1845 § 18).

2. Den i den foregaaende § omhandlede Ret for den længstlevende Ægtefælle, til at forblive hensiddende i uskiftet Bo, ophører, naar han eller hun indlader sig i nyt Ægteskab. Men naar der i saa Tilfælde skal holdes Skifte, saavel som og hvor den længstlevende Ægtefælle, endog uden at indgaae nyt Ægteskab, i Medhold af Bestemmelserne i § 18 er pligtig at skifte, bør dog Skifteforvalteren drage Omsorg, for, at der derved ikke skeer videre Standsning i Boets Benyttelse af den Paagjældende, end høist nødvendigt. - Et saadant Skifte bør grunde sig paa dennes egen Opgjørelse af Boets Aktiva og Passiva (Gjæld og Formue), forsaavidt dennes Rigtighed erkjendes af Arvingerne eller disses Værger, og Skifteforvalteren ikke paa de Umyndiges Vegne finder nogen særdeles Anledning til at paatvivle dens Rigtighed; men selv naar hiin Opgjørelse ikke fra alle Sider erkjendes for rigtig, bør dog i Almindelighed ingen Realisation af Boets Eiendele finde Sted, men disses Værdie alene ansættes af uvillige Mænd. Og naar paa foranførte Maade Børnenes Arvelodder ere udfundne, blive disse at udbetale, eller, forsaavidt de ere umyndige, paa behørig Maade at sikkre, i hvilken Henseende de, i Reskriptet af 7 Febr. 1794 § 2, samt Plakaterne af 19 Aug. 1833 og 13 April 1824, foreskrevne Bestemmelser blive at iagttage (§ 19).

De i denne Paragraph nævnte Lovbud, hvorefter Børns Arvelodder skulle sikkres, ere af følgende Indhold: "*Den Arv, som tilfalder umyndige Børn efter den ene af deres Forældre, eller umyndige Børnebørn efter den ene af deres Bedsteforældre, maa, naar samme ei kan udredes uden at sælge det af Boets løse eller faste Gods, som den Afdødes Ægtefælle behøver enten til sin Næringsdrift eller til dagligt og uundværligt Brug, blive indestaaende hos den Længstlevende af Forældrene eller Bedsteforældrene, imod at der til Sikkerhed for samme gives thinglæst Udlæg i Boets løse og faste Eiendomme, hvilke betroes den efterlevende Ægtefælle til Brug, saafremt denne enten herfor kan forskaffe antagelig Sikkerhed, eller af Overformynderen (i Kjøbenhavn af Magistraten) ansees vederhæftig og paalidelig. Dog skal formelig Panteobligation ikke affordres den Længstlevende, men en bekræftet Extract eller Udskrift af den i Skiftetbrevet gjorte Repartition og Udlæg kan udfærdiges paa slet Papiir (Rskr. 10 Febr. 1798) og thinglæses mod Betaling af det Halve imod Obligationer efter Summens Størrelse (Rskr. 21 Sept. 1822). Og naar den Umyndiges Underholdning og Opdragelse besørger af den efterlevende Fader eller Moder, skal ingen Rente svares af den saaledes udlagte Hovedstol (Reskr. 7 Febr. 1794 § 3). - Naar den Længstlevende, efterat have indgaaet nyt Ægteskab, ved Døden skulde afgaae, kan atter saavel hiin Arv, som den, der endvidere falder efter den Længstlevende, fremdeles blive indestaaende, imod samme eller lige Sikkerhed, hos den efterlevende Stedfader eller Stedmoder, Stedbedstefader eller Stedbedstemoder, naar saavel vedkommende Værge som Overformynder finde, at denne ei kan skaffe større Sikkerhed, og at de Umyndige ere bedre tjente med at lade deres Arv indestaae i Boet imod saadan Sikkerhed, end at tvinge Stedfaderen eller Stedmoderen, Stedbedstefaderen eller Stedbedstemoderen til Realisation. Saafremt imidlertid Overformynderen skulde finde Betænkelighed ved at stadfæste saadan Værgens Mening, skal Sagen afgjøres ved Amtmandens Resoluiion". (Pl. 19 Aug. 1823 og 13 April 1824).*

3. I de Tilfælde, hvor et Bo i Medfør af nærværende Anordning ikke bliver at tage under Skiftebehandling paa Grund af, at Vedkommende forbliver hensiddende i uskiftet Bo med umyndige Børn, bliver der, indtil videre, at svare Skifteforvalteren og Skifteskriveren en Recognition, der ifølge Fr. af 5 April 1754 og Sportelreglm. af 22 Marts 1814 skal være proportioneret efter Boets Beløb, som Vedkommende selv angiver, hvilken Recognition ikke skal være ringere end 6 og ikke maa være høiere end 120 Rd., samt til Skriversalarium 1/3 af dette Beløb og desuden 1/5 til Justitsfondet. - Dog bliver en slig Recognition ikke at svare i Stervboer efter Huusmænd og Inderster af Landalmuen, som hidtil for sammes Erlæggelse have været fritagne (§ 32). - Til Landalmuen kan i saa Henseende en Skipper ikke regnes, der har taget Borgerskab i en Kjøbstad, Omendskjøndt han tillige eier et Huus i et Landsbysogn. (Rskr. 26 Juni 1845). I Henseende til den nævnte Recognition kan fremdeles mærkes efter Fr. af 5 April 1754: "*Bliver den Efterlevende fremdeles siddende i uskiftet Bo indtil Børnene ere myndige, saa de efter Loven kan skifte og dele imellem sig, da skal Rettens Middel ei have videre Salanum i et saadant Bo, men nøies med den bekomne Recognition. Men dersom den Efterlevende senere skifter og deler med Børnene, medens nogle af dem endnu ere umyndige, enten det skeer ved den ordinaire Skifteforvalter eller paa anden Maade, skal dog Rettens Middel nyde deres fulde Skifte- og Skriver-Salarium efter Boets Beløb og Skiftsbrevets Vidtløftighed, dog at deri afkortes det, de tilforn i Recognition have bekommet, hvilken Afkortning og skal finde Sted, omendskjøndt det tilfalder en anden Skifteforvalter at forrette Skiftet end den, der havde oppebaaret Recognitionen. Dersom den længstlevende Ægtefælle dør før der er holdet Skifte efter den først afdøde, da skal Rettens Middel, om det tilfalder dem at forrette Skiftet, oppebære Salarium efter Boets Beløb for eet Skifte og ei videre, dog uden at noget afkortes i Henseende til Recognitionen, de tilforn af samme Bo have bekommet,- og naar Een dør af 2de Ægtefæller, som ikke efterlader sig Livsarvinger og ved Testamentet have bedrevet hinanden, at den Længstlevende skal beholde hele Boet uskiftet og udeelt, da skal hverken svares Salarium eller Recognition af den Længstlevende, førend samme ved Døden afgaaer, da Rettens Middel, om det tilfalder dem at forrette Skiftet, oppebærer Salarium for eet Skifte alene og ei videre.*"

Et Dødsboe kan behandles:

- a) af extraordinaire Skifteforvaltere, der enten udnævnes af Regjeringen til at forestaae et eller andet Skifte, eller som ved Testament ere indsatte til Exekutor af Vedkommendes sidste Villie, hvortil naturligviis hører Bevilling af Justitsministeriet efter forudgaaende Ansøgning;
- b) af Arvingerne selv (indbyrdes Skifte), naar disse alle tilsammen ere myndige og tilstede;
- c) af den ordinaire Skifteret, der i Kjøbstæderne bestaaer af Borgermester og Raad i Forening med Byfogden samt Byeskriveren som Skifteskriver; paa Landet, ifølge Lov af 28 April 1850, af Herredsfogderne og paa enkelte Steder af Birkedommere, og i Kjøbenhavn af to Assessorer af Hof- og Stadsretten, som efter 3 Aars Forløb afgaae og afløses af to andre, tilligemed en Skifteskriver og en Bogholder, foruden Fuldmægtige og Kopister.

4. Indbyrdes Skifte, som foretages af Arvingerne selv uden Skifterettens Mellekomst. Naar samtlige Arvinger ere myndige, samt nærværende, enten personlig eller ved Befuldmægtigede, ere de berettigede til selv at skifte og dele Arven imellem sig. og Øvrigheden har ikke at befatte sig dermed, uden det af den begjeres (D. L. 5 - 2 - 16), hvilket ogsaa gjælder i Henseende til Mindreaarige. (Rskr. 15 April 1780). - Ifølge Etatsraad Hansens Fremstilling af det danske Skiftevæsen Pag. 278 kunne Kreditorerne, imod de myndige Arvingers Ønske, ei fremtvinge offentlig Skiftebehandling, hvorimod Kreditorerne, om de have begjert Betaling af Boet og ei maa den nyde, kunne søge Arvingerne, Een for Alle og Alle for Een, for deres Tilgodehavende. - Offentlige Oppebørselsbetjentes Boer overtages altid af Skifteretten, uden Hensyn til om Arvingerne ere myndige eller umyndige, fraværende eller tilstedeværende; dog kunne de myndige eller tilstedeværende Arvinger erholde Boet extraderet, saasart de skaffe Beviis for, at det Offentlige er tilfredsstillet. - Den Omstændighed, at der er paalagt de testamentariske Arvinger Indskrænkninger med Hensyn til Dispositionen over Arven, f. Ex. at denne skal henstaae i Overformynderiet, kan ikke betage dem Ret til selv at skifte Boet (Rskr. 16 Jan. 1819), hvilken Ret heller ikke kan betages Arvingerne, fordi det er dem paalagt at udrede visse Legater til Umyndige. - Dersom Arvingerne under Skifterettens Behandling blive myndige, kunne de fordrø Boet extraderet til egen Behandling, hvilket og er Tilfældet, naar de, efterat have været fraværende, komme tilbage. - Naar Arvingerne, ved at anmelde Dødsfaldet, erklære at de ere den Afdødes eneste og myndige Arvinger, udfordres der intet Beviis for, at der ingen andre, umyndige eller fraværende Arvinger gives.

Naar Arvingerne saaledes selv skifte uden Øvrighedens Mellekomst, ere de og pligtige at overtage Boets hele Gjæld, om end denne overstiger deres Arv, og det Enhver i samme Forhold, hvorefter han har taget Arv; ja i visse Tilfælde hæfte de endog Een for Alle og Alle for Een, nemlig naar nogen Kreditor haver den Afdødes Brev, som forbinder Arvingerne paa denne Maade; naar der i Boet skal gjøres Regnskab for offentlige Penge; og naar, som ovennævnt. Kreditor begjærer Betaling af Boet førend den skiftes og denne da nægtes (see Lovens 5 - 3 - 83). - Naar derimod Arvingerne (enten efter Loven eller ved Testament) ei paa egen Haand skalte og valte med Stervboer, men overlade samme til vedkommende Skifterets Behandling, da kunne de ved Skiftets Slutning modtage hvad Arv der lovligt tilfalder dem: og dersom nogen Prættension, ihvor favorabel den end er, siden vaagner paa saadant Stervboe, er slig Arving ei pligtig at udbetale mere, end han har bekommet i Arv, uden at svare nogen Rente for den Tid han samme har besiddet; og skjøndt dette ei er tilstrækkeligt til Fordringen, er han dog fri for videre Tiltale. - Dersom den Afdødes Efterladenskab ei bliver tilstrækkelig til Gjælden, bør de Arvinger, som intet have arvet, og intet paa egen Haand i Boet foretaget, men overladt alting til Skifteforvalteren, være frie for at svare til den Afdødes Gjæld og for Kreditorernes Tiltale (Fr. 8 April 1768).

Ifølge en Høisteretsdom af 7de April 1830 maa det ansees afgjort, at en Enke eller myndige Arvinger, som overtage et Bo, have Ret til, med Virkning at udstede Proklama med 12 Ugers Varsel under de samme Betingelser, hvorunder et saadant benyttes til at frigjøre et Bo, som er under Skiftebehandling, for de

Fordringer, der ei efter Proklama anmeldes; hvorfor og en Mand med Svigermoder, med Retsvirkning maa indkalde hans afdøde Svigerfaders Kreditorer ved Proklama med 12 Ugers Varsel, forsaavidt Boets Beskaffenhed ikke maatte medføre, at længere Varsel er fornødent (Rskr. 10 Mai 1831).

Selve Arvens Deling iværksættes, hvad Løsøre og rede Penge angaaer, ved Overleverelse og Modtagelse mellem Arvingerne indbyrdes. - Offentlige eller private Obligationer kunne overdrages den enkelte Arving ved en af samtlige Arvinger paa samme meddeelt Paategning, hvorimod en Kreditor ikke kan gives Udlæg for hans Fordring i et Boet tilhørende privat Gjælds-brev ved en blot Paategning paa samme, men en formelig Transport bør særskilt udstedes (Fr. 3 Decbr. 1828 § 8 Litra f.) - Ogsaa med Hensyn til Boets faste Eiendomme kan Overdragelse til enkelte Arvinger fuldbyrdes ved en af samtlige Arvinger meddeelt Paategning paa Arveladerens Adkomstdokument (Rskr. 4 Oktober 1831).

Arvingerne behøve ikke at optage nogen Protokol over deres Forhandlinger, eller at udstede nogen Skifteakt, og med Hensyn til de anordnede Afgifter, for hvilke de, Een for Alle og Alle for Een indestaae, angive Arvetagerne Arvens fulde Værdie paa Tro og Love og efter bedste Skjønnende, saaledes som de driste sig til at bekræfte med Lovens Eed, om forlanges (Fr. 8 Febr. 1810).

5. Offentligt Skifte, som foretages af den ordinære Skifteret. Naar Nogen ved Døden afgaaer, enten han efterlader sig Arvinger eller ikke, og hvad enten der ere umyndige eller fraværende, eller blot myndige Arvinger, skal Dødsboet strax anmeldes for Stedets Skifteforvalter af den Afdødes tilstedeværende Arvinger, eller af Dem, som ere i Huset, hvor den Afdødes Gods og Midler befindes, under 100 Rd. Straf (Fr. 12 Sept. 1792 § 8). - Naar derefter formelig Skiftebehandling finder Sted, enten fordi nogle af Arvingerne ere umyndige eller fraværende, eller fordi de myndige Arvinger eller Kreditorer forlange det, indfinder Skifteretten sig strax efter Anmeldelsen og forseglar Boet, nemlig de Værelser, Gjemmer o. s. v., hvorfra den indtil nærmere Registrering vil udelukke Enhver, samt tager de rede Penge og Pengebeviser i Forvaring. Den, som derefter gaaer ind i et forseglet Dødsbo, og der opbryder eller borttager Seglene, og det ham lovligen overbevises, skal bøde sine tre Mark (D. L. 5 - 2 - 87). Dog kan Forseglingen efterlades, naar den efterladte Ægtefælle har fælles Børn og den Afdøde ingen Særfuldbørn, og der ingen stor vidtløftig Gjæld i Boet findes, ligesom Forseglingen heller ikke pleier at finde Sted ved ringe Stervboer. - Tredive Dage efter Forseglingen bliver almindelighed Boet af Skifteretten tilligemed Arvingerne eller disses Formyndere registreret og vurderet (5 -2 - 3). Men siger Hustruen sig at være med Barn efter sin Huusbondes Død, maa hun, efter de 30 Dage blive hensiddende i uskiftet Bo i 20 Uger. Befindes det da, at hun er frugtsommelig, besidder hun Boet fremdeles indtil Barnet er født (5 -2 -13).

Realisation af Boets Eiendele ved Auction bør finde Sted, naar nogen af Arvingerne ere fraværende, eller naar de vel ere tilstede og myndige, men ikke kunne komme overeens om Godsets Deling in natura, eller naar Boet ikke er tilstrækkeligt til at betale Kreditorerne, eller naar der ere umyndige Børn og Værgen for disse paastaaer Auction. (Her maa imidlertid mærkes Fr. af 31 Mai

1845 § 19, hvorefter den længstlevende Ægtefælle ikke af sine Medarvinger kan tvinges til Boets Realisation).

Ifølge Pl. af 31 Oktbr. 1767 er det overladt til Arvingerne selv, nemlig de myndige og nærværende, men for de Umyndiges og Fraværendes Vedkommende deres Formyndere eller Fuldmægtige, at antage en vederhæftig Mand til at indkassere Auktionspengene, og Skifteforvalteren maa aldeles ikke befatte sig med at beskikke nogen saadan Inkassator, undtagen det overdrages ham af samtlige Arvinger, efterat han har erindret dem om, selv at antage en. - Naar nogen af Arvingerne selv vil være Inkassator, og kan stille Sikkerhed, har han dertil Forret (Rskr. 33 Novbr. 1793). Dette er for Kjøbenhavn ved Pl. af 21 Marts 1809 næmere bestemt saaledes: at i Stervboer, hvor alle eller nogen af Arvingerne, eller deres Mandatarier, ere tilstede, skal Inkassator vælges af dem; men hvor ingen Arvinger ere tilstede, da af Skifteretten. Dersom Arvingerne ikke maatte være enige, eller nogle af dem ere fraværende, da bør Pluralitetens eller de Tilstedeværendes Valg følges, dog at i saa Fald den Valgte stiller Skifteforvalteren Sikkerhed for Oppebørselerne. - Endelig skal, i Fallit- samt i Arvs- og Gjælds-Fragaaelses-Boer de anmeldte Kreditorer have samme Ret, som saaledes er tilstaaet Arvingerne i Stervboer; hvilke Bestemmelser uden tvivl ogsaa maa være gjældende udenfor Kjøbenhavn (Hansens Skiftevæsen Pag. 128).

De kontante Penge, som Inkassator ved Løsøre-Auktioner i Døds- eller Konkursboer modtager, skal inden 8 Dage indbetales til Skifteretten (Pl. 3 Juni 1818 § 2), (hvorimod et Kanc. Circ. af 14 Marts 1829 bestemmer, at Incassator inden 6 Uger efter af den ved Auktionskonditionerne tilstaaede Frist skal gjøre Rigtighed for Auktionsbeløbet.

Som Inkassations-sallarium ved Salget af Varer og Løsøre, maa i Døds- og Konkursboer i intet Tilfælde tilstaaes mere end 4 Procent, og af de Pengesummer, som blive kontant betalte, maa Inkassator kun oppebære 2 pCt. (§ 4 og 5). - Auktionsbeløbet for de faste Eiendomme, som et Bo lader sælge, skal stedse afleveres til Skifteforvalteren uden at passere Inkassators Hænder (§ 7). - Endelig er som almindelig Regel foreskrevet, at dersom Inkassator ikke i rette Tid indkommer med Auktionsbeløbet, skal han fra saadan Tid betale 6 pCt. i Rente af Auktionssummen, samt en daglig Mulkt af 2 Mk. indtil 2 Rd. til de Fattige (§ 3).

Saavel i Dødsboer som i Opbuds- og Fallitboer og i andre Boer, hvor Proclama til Kreditorer bliver at udstede, skal dette nu, ifølge Lov af 1857, skee ved en Indkaldelse med 3 Maaneders Varsel, dersom den Paagjældende ikke kan antages at have staaet i Gjældsforpligtelse paa noget Sted udenfor Europa eller paa Island og Færøerne. Hvor dette derimod er Tilfældet, bør Indkaldelsen skee med 6 Maaneders Varsel.

Disse Indkaldelser skulle 3 Gange efter hinanden indføres i Berlingske Tidende, samt udenfor Sjællands Stift tillige i vedkommende Stiftsavis, og paa Bornholm i den af Øens Aviser, som dertil af Regjeringen bestemmes. Varslet

regnes fra den sidste Bekjendtgjørelses Datum. - Derimod bortfalder saavel den hidtil i adskillige Tilfælde nødvendige Bevilling til Proclamas Udstedelse, som den befalede Thinglæsning af samme.

Ved Dødsboskifter efter Personer, som efter deres Livsforhold ei kunne formodes at have staaet i nogen ualmindelig Forbindelse formedelst Handel eller deslige, kan al Indkaldelse, uden Hensyn til den Afdødes. efterladte Formue, forbigaaes, naar Arvingerne, eller de, til hvilke Boet overdrages, erklære at ville paatage sig dets retmæssige Gjæld, om nogen Fordring siden skulde opstaae.

Foranstaaende Bestemmelser komme ligeledes til Anvendelse, naar en Enke, der hensidder i uskiftet Boe, vi! udstede Proclama til sin afdøde Mands Kreditorer, eller naar Arvinger, der holder privat Skifte, ville udstede Proclama til Arveladerens Kreditorer.

Virkningen af et lovligt udstedt Proclama, for Kreditorernes Vedkommende, er disses Forpligtelse til at anmelde deres Fordringer, saaledes, at naar dette ikke skeer inden den i Bekjendtgjørelsen nævnte lovlige Varselstid, bør Skifteretten ikke modtage Fordringen, omendskjøndt Anmeldelsen skeer førend Boet er sluttet (Pl. 26 Marts 1790). - Dette gjælder dog ikke med Hensyn til Kreditorer, der have haandfaaet Pant, og formeentligen heller ikke med Hensyn til Panthavere i faste Eiendomme, skjøndt Proclamaet ogsaa for disses Vedkommende maa antages at have den Virkning, at Kreditor, naar han ikke af sit Pant erhoder fuld Betaling, ikke kan holde sig til Boet for det Manglende. - Derimod maa, naar Nogen, som har Pant i Løsøre, unnlader at anmelde sin Fordring inden Proclamaets Udløb, denne antages derved at være tabt. (See Jur. Tidsskrift 15 Bd. 2 Hefte Pag. 169 - 182). -

6. Omkostningerne i Anledning af Skifte.

I alle Boer, som ved Skifterettens Hjælp behandles og bringes til Ende, betales af den hele Masse, eller Boets virkelige Indtægt, uden at Gjælden fradrages, $11\frac{1}{3}$ Procent med Forhøielse af $\frac{1}{5}$, altsaa af hvert Hundrede 1 Rd. $57\frac{3}{5}$ Sk., hvoraf Skifteforvalteren dog kun erhoder 1 Rd. af hvert 100 Rd. som Massen beløber sig til, indtil 24000 Rd., og det øvrige, nemlig $\frac{1}{3}$ pCt. indtil 24,000 Rd. og $1\frac{1}{3}$ pCt. af hvad der er Mere tilfalder Statskassen. Forhøielsen af $\frac{1}{5}$ tilfalder deels Justitskassen, deels Statskassen. - Af Summer, som ere mindre end 50 Rd., svares Afgift som af fulde 50 Rd., men hvad der er over 50 svares af et fuldt Hundrede, og naar Overskuddet af 50 eller 100 er saalidet, at det bliver mindre end Afgiften saaledes beregnet, medtages selve det ubetydelige Overskud istedetfor Afgiften. Er. f. Ex. et Boes Masse 250 Rd. 24 Sk., blive de 24 Sk., foruden Salarium af 250 Rd. at erlægge. - Naar Revision af Boets Papirer er nødvendig, og Skifteforvalteren paatager sig samme, maa han for sit Arbeide hermed, samt for Regningers og Rigtigheds Opgjørelse med Boets Debitorer og Kreditorer, beregne sig fra 5 til 30 Rd. i Forhold til Arbeidets Vidtløftighed; men det staaer vedkommende Arvinger eller Kreditorer frit for, at antage en Anden til dette Arbeide.

For at udstede Proklama til en Skiftebehandling, hvor dette efter Anordningen skal skee, betales, naar Boets beholdne Formue beløber indtil 100 Rd. incl. - 1 Rd.; fra 100 til 500 Rdr. - 2 Rd., og af over 500 betales 5 Rd. - Hvor ingen beholden Formue er, eller Konkurs finder Sted, betales til Skifteforvalteren for Proklamaets Udstedelse ialt 1 Rd., uden Hensyn til Boets Indtægt. Naturligviis betales desuden for Proklamaets Indførelse i de offentlige Tidender.

Naar Skifteforvalteren har taget et Bo under Behandling og samme for dets Slutning bliver Vedkommende extraderet, beregnes, istedetfor ovenstaaende Sallarium, i Forhold til Boets Forfatning og Skifteforvalterens Umage, en Recognition af fra 2 til 120 Rd., samt 1/3 deraf til Skifteskriveren, og af det Hele 1/5 til Justitsfondet. - Hvis der opstaaer Uenighed om Recognitionens Størrelse, bestemmer Overøvrigheden ved sin Resolution samme. (Sportelreglm. § 86 - 92).

Skiftebrevet bør altid tages beskrevet, naar et Boe deles mellem Arvinger, hvoraf nogen enten er umyndig eller fraværende, uden i sidste Tilfælde at have antaget en Fuldmægtig til at varetage hans Tarv under Skiftet. Men hvis alle Arvingerne ere myndige, hvortil og Mandspersoner over 18 Aar, og nu Piger af samme Alder, blive at regne, og de alle have været nærværende, personlig eller ved Fuldmægtig, kan Skiftebrevets Løsning ikke paanødes dem; men det bør da kun gives beskrevet, naar det maatte forlanges; hvilket og gjælder om alle Konkursboer. Bekostningen derfor udredes af hele Boet, undtagen naar mindre end Halvdelen af Arvingerne eller Kreditorerne forlange Skiftebrev, i hvilket Tilfælde Minoriteten selv har at bekoste samme (Sportelreglm. § 94).

Skiftebreve skrives paa stemplet Papiir af første Klasse efter de beholdne Midlers Størrelse, hvortil henregnes Alt, hvad der bliver tilovers, efterat Gjælden er fradraget, saa at, naar der skiftes i Anledning af en Ægtefælles Død, den Længstlevendes Boeslod medregnes, saavel som Skifteomkostningerne. Bliver Intet tilovers som beholdne Midler, skrives de 3 første Ark af Skiftebrevet paa stemplet Papiir af 4de Klasse Nr. 4, dog skulle alle 3 Ark ikke anvendes, uden hvor det udfordres efter Dokumentets Størrelse (Fr. 3 Dcbr. 1828). - For Skifteaktens Beskrivelse betales arkviis 60 Sk.; Forseglingen betales med 1 Rd., og Udskrifter af Skiftebrevet med 36 Sk. pr. Ark.

Forudelt de egentlige Skifteomkostninger skal endvidere af al Eiendoms-Værdie, være sig faste Eiendomme, Løsøre eller Kapitalformue, erlægges en halv Procent til Kongens Kasse, hver Gang den ved Arv efter Loven eller ved Testament gaaer over til en ny Eier. Naar myndige Arvinger dele sig selv imellem, eller nogen tiltræder Arv uden Skifte, angiver Arvtageren Værdien, med Tillæg af de rede Penge, paa Tro og Love og efter bedste Skjønnende, saaledes, som han ved sin Ed tør bekræfte, men hvor Skifte forrettes af ordentlige eller overordentlige Skifteforvaltere, bestemmes Værdien efter de lovlige Vurderingsforretninger, som lægges til Grund ved Skiftet. Afgiften, der skal betales til Retsskriveren, erlægges ikke af den Længstlevendes Hovedlod og bortfalder aldeles, naar Arven er under 100 Rd. (Fr. 8 Febr. 1810. Pl. 18 Aug. 1812).

Fremdeles skal af al Arv, som efter Loven, Testament eller Forening, tilfalder andre end Arveladerens Ægtefælle, Livsarvinger, Fader, Moder, eller Sødskende, naar de, eller deres Børn i deres Sted, arve tilligemed Moder, betales 4 Procent til Kongens Kasse, dog ikke naar Arven er under 100 Rd., og heller ikke af Midler eller Formue, som gives til offentlig Brug, eller af Pensioner, der ikke gives længere end een Persons Levetid. Afgiften erlægges kun af den beholdne Arv ved Skiftets Slutning, men hvor myndige Arvinger selv tiltræde Arv, erlægges den inden Aar og Dag efter Dødsfaldet, og hvor Proklama udstedes, i det Seneste 3 Maaneder efter at samme er udløben. Befindes det at Dølgemaal er lagt paa Arven eller paa en Deel deraf, betales Afgiften tredobbelt; udeblives med Afgiften erlægges den dobbelt. (Fr. 12 Septbr. 1792). - Førlovspenge er en tredje Afgift, som bestaaer i, at der af hver Arvelod, som overstiger 10 Rd., og som føres ud af den Skiftejurisdiction, hvorunder den er falden, skal betales 3 Lod Sølv. 1 Rd. (D. L. 5 - 2 - 75).

B. Skifte i et Fallitbo.

1. Et Bo siges at være fallit eller concurs, saavel naar det efterat være kommen under Skiftebehandling befindes at være utilstrækkeligt til samtlige dets Kreditorers Fyldestgjørelse, som naar det paa Grund af Eierens Insolvents bliver taget under Skifterettens Behandling for at uddeles til Kreditorerne. I sidste Tilfælde kan et Bo blive taget under Fallitbehandling, enten naar Debitor for Gjælds Skyld hemmelig undviger, i hvilket Tilfælde Øvrigheden strax skal tage Boet under Skiftebehandling (Fr. 28 Octb. 1702); - eller naar Debitor selv anmelder for Skifteretten at være insolvent og anmoder samme om at tage hans Bo under Behandling, i hvilken Henseende den nævnte Fr. i § 5 bestemmer, at naar nogen uden sin egen Forseelse eller Forsømmelse befindes at være kommen fra sine Midler, og han det for Stedets Øvrighed oprigtig tilkiendegiver og redelig afleverer sine beholdne Midler og Effekter fra sig, for at tilfredsstille sine Kreditorer, da maa han ei paa sin Person af Kreditorerne arresteres saalænge Boet bliver under Rettens Forvaltning, for at han kan blive tilstede og give Oplysning om Boets Tilstand. - Men naar Forretningen er tilendebragt og Kreditorerne ikke ere tilfreds med ham, maa han, om han længere end 14 Dage derefter bliver tilstede, paa sin Person arresteres. - Endelig kan Konkurs ogsaa udbryde paa Grund af Requisition fra Kreditorernes Side, naar disse antage, at Boet er utilstrækkeligt til at betale al derpaa hvilende Gjæld, hvortil dog ikke udfordres et egentlig strengt legalt Beviis af Kreditor, men kun dennes moralske Overbeviisning, som han da ved den begyndte Undersøgelse af Boets Tilstand vil finde stadfæstet eller modsagt. - For at Boet skal tages under Behandling, udfordres ikke at samtlige Kreditorer derom skulle være enige, men det kan endog skee af en enkelt af disse (Jur. Tidsflr. 13 Bd. 2 H. Pag. 66).

2. Om Straffen for svigagtig Fallit. Naar Nogen, hvis Bo er taget under Behandling, og som forudses at maatte komme under Behandling som Opbudsel eller Fallitbo, forstikker sit Gods, eller til Skade for Boet afhænder samme, hemmelig inddriver sine Fordringer, eller skaffer Beviserne for samme tilside, eller i andre Maader fordølger disse, eller han meddeler Gjældsbreve for Summer, som han ei er skyldig, eller Qvitteringer for hvad der ei er betalt, eller

han iøvrigt foretager Noget, der gaaer ud paa, at urigtige Fordringer paa Boet gjøres gjældende, eller dettes lovlige Eiendele eller Fordringer ikke komme samme tilgode, straffes han som for Bedragerie (med Fængsel paa Vand og Brød indtil 4 Aars Strafarbeide) og skal der ved Straffegradens Bestemmelse tages Hensyn til de fordærvelige Følger, som sligt uredeligt Forhold medfører, endog for den almindelige Kredit. - Men har han viist en saa høi Grad af Uredelighed, at han, uden at have været i den Nødvendighed at opgive sit Bo eller standse med Betaling, har ved saadanne Midler som de foranførte givet det Udseende af, at hans Bo var utilstrækkeligt til hans Kreditorers Fyldestgørelse, og han saaledes har gjort Opbud eller er gaaet Fallit for at berige sig paa sine Kreditorers Bekostning, hensættes han til Strafarbeide fra 5 til 10 Aar (Fr. 11 April 1840 § 54). Ifølge Pl. af 10 April 1841 skal denne Paragraph ogsaa være anvendelig paa Den, der vidende om en Persons Opbud eller Fallit har til Skade for Boet indladt sig med Personen i saadanne Handlinger, hvortil denne var uberettiget. - Naar Dokumenters Antidatering eller andre lignende Misligheder benyttes for at opretholde en af den Fallerende eller Opbydende foretagen kontraktmæssig Handling, bliver dette som en sær skærpende Omstændighed at tage i Betragtning ved Straffegradens Bestemmelse. - Bestemmelsen i den første Deel af § 54 bliver og at anvende paa Den, der paa en Tid, da han maatte forudsee sit forestaaende Opbud eller Fallit, svingagtig optager nye Forstrækninger eller udsteder nye Panteforskrivninger, som ville give enkelte af hans Kreditorer Fortrin for de øvrige, eller benytter de Midler, han har ihænde, til at forskaffe enkelte Kreditorer Betaling paa de øvriges Bekostning, saa og paa Den, der, udenfor Tilfælde af Opbud eller Fallit, foretager sig Proformaafhændelser, Proformapantsættelser, eller benytter opdigtede Fordringer for at betage sine Kreditorer Midlerne til at erholde, hvad dem tilkommer (§ 55). Dog kan ved Straffegradens Bestemmelse efter Omstændighederne større Lempelighed finde Sted end ved Anvendelsen af forestaaende Paragraph. - Befindes det, at Nogen før sit Opbud eller Fallissement, hvorved der især skal tages Hensyn til de nærmeste 6 Uger, har foretaget sig saadanne Handlinger, der i en mærkelig Grad forøge Boets Gjæld eller formindske Midlerne til dens Dækning, skal det, saavel ved nøie at gennemgaae hans Bøger og Papirer, som og i fornødent Fald ved Forhør over ham selv og Andre, som desangaaende kunne give Oplysning, undersøges, hvorvidt saadanne Omstændigheder have fundet Sted, at han kan antages at have handlet uden uredelig Hensigt. - Men skulde det derved befindes, at han ved at forfalske eller bortskaffe sine Handelsbøger eller føre dem saaledes, at den Oplysning om hans Tilstand og Handlinger, som disse burde give, mangler, eller paa andre deslige Maader forsætlig har lagt Hindringer iveien for saadan Undersøgelse, dømmes han efter den første Deel af § 54. Dersom det efter Omstændighederne ei kan antages, at Fallenten har havt et saadant svingagtigt Forsæt, men han dog findes at have gjort sig skyldig i grove Uordener i Henseende til Førelsen af sine Handelsbøger, bliver han at ansee med Straf af Fængsel fra 1 til 6 Maaneder (§ 56). - Naar det findes, at den, hvis Bo er kommet under Opbuds- eller Fallitbehandling, ved ødsel, uregelmæssig Levemaade, ved høit Spil eller andre vovelige og til hans Formue og Indtægtskilder i intet Forhold staaende Foretagender saaledes har ødelagt sin Formue, at det hans Kreditorer paaførte Tab væsentlig maa hidledes af saadan letsindig Adfærd, uden at iøvrigt nogen egentlig svingagtig Omgang kan overbevises ham, saa bliver han, efter

Graden af det Utilbørlige i hans Forhold og med Hensyn til det hans Kreditorer derved paaførte Tab, at straffe med Fængsel indtil 2 Aar. Saa bør han og være uberettiget til paany at drive den Handel eller Næring, hvortil han forhen havde Hjemmel, og heller ikke maa han stedes til at drive en Næring af mindre Betydenhed, uden at dertil er erhvervet vedkommende Ministeriums særdeles Tilladelse. - Iøvrigt kan den Omstændighed, at den Opbydende eller Fallerende i Medhold af det Foranførte maatte blive straffet med Fængsel, ikke betage hans Kreditorer deres Ret til under de i Loven hjemlede Betingelser at paastaa ham, dog først efter Udløbet af Straffetiden, hensat i Gjælds fængsel.

3. Fordringernes indbyrdes Orden efter deres forskellige Fortrinsret. Efter Hr. Etatsraad Hansens Fremstilling af det danske Skiftevesen kunne Kreditorerne i et Fallitboe efter deres Fordringers forskellige Fortrinsret ordnes paa følgende Maade i 9 Klasser, hvorved der iøvrigt henvises til bemeldte Skrift Pag. 341 - 456.

Første Klasse. Saadanne, der forlods og uden Konkurrence, samt uden at afvente Skiftets Slutning kunne erholde deres Tilgodehavende.

Hertil høre:

a) De, som have Eiendomsret over nogen i Boet værende Ting, f. Ex. alle, som have laant, leiet, deponeret eller pantsat Ting til Fallenten, dog at disse Sidste maa betale den Sum, hvorfor Tingen er pantsat, førend denne kan udleveres dem. - Herved er i Almindelighed at mærke, at den fremmede Gjenstand maa være tilstede i Boet; er den derimod forkommet, bliver Fordringen paa Erstatning derfor at henregne blandt de simple Fordringer.

b) De, der have erholdt lovligt Udlæg før Fallitten, maa forlods kunne udtage det Udlagte af Boet.

c) De, der have erholdt Namsdom *) eller offentligt Forlig over Fallenten og faaet samme thinglæst før Fallitten, kunne gjøre Exekution i Fallitboet, hvorunder det imidlertid bliver at afgjøre, om dette virkelig er i Besiddelse af saadanne Gjenstande, hvori Udlæg kan gives (Jur. Tidsskr. 20 Bd. 1 H. Pag. 115).

*) Nams- eller Indførselsdom er den Dom, ved hvilken En under Tvang af Exekution er tilpligtet at betale en vis Sum. Exekutionen kaldes Nam i Henseende til rørligt og Indførsel i Henseende til urørligt Gods (Brorsons Fortolkning over Lovens femte Bog, 1ste Bd. Pag. 298).

d) De Kreditorer, der have haandfaaet Pant, ere beføiede til udenfor Konkursen at gjøre sig betalt i deres Pant, saavidt dette kan tilstrække, med mindre Boet vil udbetale den Fordring, hvorfor Pantet er stillet til Sikkerhed; dog udfordres at Kreditor virkelig er i Besiddelse af Pantegjenstanden, samt at Debitor har været berettiget til at overdrage Tingen til haandfaaet Pant. Ligemed haandfaaet Pant kan og betragtes

e) den Skippere ifølge D. L. 4 - 3 -11 tilkommende Ret til for tilgodehavende Fragt og for de Havariomkostninger, som falde paa Ladningen, at tilbageholde saameget af denne, som udfordres til at dække Fragt og Omkostninger, indtil samme blive betalte eller paa anden Maade sikkede. -

f) Endelig kan til denne Klasse af Kreditorer ogsaa henregnes dem, som for deres Tilgodehavende kunne gjøre sig betalte i hvad de igjen skyldte, eller som have Ret til at liqidere med Boet, hvilket i ethvert Tilfælde gjælder forsaauidt Boets

Fordring blot er Regningskrav, men er tvivlsomt naar dette har Haandskrift for Fordringen. –

g) Omkostningerne ved den Afdødes Begravelse, hvis Dødsboe er fallit, samt, formeentlig, Erstatning for det hertil af Trediemand gjorte Udlæg; men da Skifteretten har at bestemme, hvad der udfordres til en efter den Afdødes Stand anstændig Begravelse, byder Forsigtighed, at Kjøbmænd, Haandværksfolk og Andre, som forstrække noget til Begravelsen, hertil iforveien erhverve Skifterettens Approbation.

Anden Klasse. Fordringer, som have Fortrinsret, fremfor alle Panthavere. Disse ere:

a) Udlæg, som Skifteretten har havt i Anledning af Skiftet, saavel som samtlige Skiftegebyrer.

b) Tiendetageres Fordring paa den Afgift, der ifølge Forening eller Kjendelse skal erlægges istedetfor Tiende in natura, hvilken Fortrinsret "*fremfor alle andre Kreditorer, endog Panthavere og kongelige Skatter*" (Fr. 8 Jan. 1810) dog kun gjælder for det sidstforløbne Aars Tiendeafgift. –

c) Tjenestefolks Fordring hos Fæstebønder for det sidste halve Aars Løn, der endog skal udredes fremfor Jorddrottens Krav hos Fæstebonden, uagtet denne kunde have ladet sig give Udlæg og gjort Indførsel deri for sin Fordring (Fr. 35 Marts 1791 § 18).

d) Jorddrottens Ret hos Fæstebonden til forlods at udtage af dennes Bo fremfor al anden Gjæld Besætning og Inventarium, som tilligemed Gaarden er overleveret.

Tredie Klasse. Derefter følge Panterrettigheder i urørlige Ting, som begrundes umiddelbart i et positivt Lovbud. Dertil hører:

a) Nationalbanken har første Prioritets Panteret for de den tillagte Hæftelser, saalænge disse ikke ere afdragne, fremfor al anden Gjæld, som paa Eiendommen hæfter, endog fremfor alle kgl. Skatter og Afgifter.

b) Kongelige Skatter, som svares af faste Eiendomme, hæfte paa de Eiendomme, hvoraf de ere forfaldne, med Fortrinsret endog fremfor Pantefordringer, dog ikkun for 2 Aar fra den Tid af da de forfalde til Betaling, men efterat Fortrinsretten er tabt, betragtes Restancen alene som en simpel Fordring (Fr. 8 Juli 1810 § 2). Derefter følge paa samme Maade:

c) Brandhjælpspenge, og

d) Samtlige Kommune-Afgifter, som efter de gjældende Forskrifter i Kjøbstæderne lignes efter Grundtaxt og Areal og paa Landet efter Hartkorn. –

e) Den af Herlighedseieren til en Arvefæstegaarde efter Fr. 13 Mai 1769 betingede aarlige Afgift.

f) Den i Lovens 5 -10 - 5 omtalte Jordskyld, hvorunder kan antages at henhøre enhver i en Andens Eiendom perpetueret aarlig Afgift, der naturligviis maa beholde Fortrinnet for enhver af Eieren selv paadragen eller paalagt Forpligtelse, efterdi denne altid maa være yngre end den med selve Ejendomsretten stiftede Afgift.

Fjerde Klasse. Panterrettigheder i faste Eiendomme, som den Paagjældende frivillig har paataget sig, enten ved at overtage en vis borgerlig Stilling, der medfører hans Godsdes Forhæftelse, eller ved at indgaae en privat Pantekontrakt.

a) Til det første Slags hører Nationalbankens og de kongelige Kassers Fordringer hos vedkommende Oppebørselsbetjente og disses Kautionister for de dem betroede Oppebørseler, hvilken Fortrinsret har en saadan Udstrækning, at den saavel hos Kautionisten som hos Oppebørselsbetjenten gaaer foran enhver Pantsætning, være sig af rørlige eller urørlige Ting, være sig til Underpant eller Haandfaaet Pant, dog er den betinget af at Bestallingen eller Kautionsbeviset paa behørig Maade er thinglæst.- Ligeledes haves stiltiende Panteret hos Magistratspersoner, Byfogder, Herredsfogder og Birkedommere for al den private Formue, der kommer under deres Varetægt som Skifteforvaltere, Overformyndere, eller i anden Henseende som Embedsmænd, hvilket og gjælder om Postmestere, Forstandere og Oppebørselsbetjente ved alle offentlige Stiftelser, der staae under Stiftsøvrighedens Tilsyn m. Fl. (see Fr. 8 Juli 1840 § 48, 49 og 50). –

b) Hvad kontraktmæssige Panterettigheder i faste Eiendomme angaae, da gjælde disse som bekendt fra Panteforskrivningens Udstedelses-Datum, naar den er thinglæst i i rette Tid, men fra Thinglæsningens Datum, naar den er foregaaet efter den i Loven bestemte Tid, hvorhos det er en Selvfølge, at den ældre Ret gaaer forud for den yngre.

Femte Klasse. Panterettigheder i rørlige Ting ifølge et vist Lovbud. Foruden den kongelige Kasse m. Fl. ifølge det Forrige tilkommende Fortrinsret i Oppebørselsbetjenters og adskillige Embedsmænds rørlige Gods have:

a) Præste-Enker og entledigede Præster fremfor andre Fordringer første Prioritet i Præstienden for tilgodehavende Pensioner.

b) Skippere og Skibsfolk have Ret til for tilgodehavende Lønning eller Hyre og Føring at nyde forlods Betaling og Udlæg i Redernes Bo, først i Fragten, dernæst i Skibet med Tilbehør, og endelig i det indladede Gods, forsaavidt samme er Redernes Eiendom, alt fremfor Bodmerie- eller andre Pantekreditorer. Naar Skibsfolket har været hyret for en vis Reise, hvor lang den end er, nyde de denne Fortrinsret for al den Hyre de have tilgode, saavel for Ud- som Hjemreisen; men ere de antagne for Maanedshyre, da for de sidste 12 Maaneders Hyre, alt under den Betingelse, at disse Fordringer gjøres afhængige ved Retten inden 6 Uger efter at Skibet har udlosset, naar det er hjemkommet med Ladning, men har det været ballastet, da inden 3 Uger efter Ankomsten. Forsømmer Nogen dette, ansees han at have krediteret Rederen sin Fordring, hvilken da gaaer ned i Klasse med Krav efter Haandskrift (Fr. 28 Decbr. 1792). Men hvis Skibet forliser, og der af Skib og Gods ikke saameget bjerges, at Folkene deres Hyre deraf kunne bekomme, da have de Intet at fordre (D. L. 4 - 4 - 8).

c) Næst efter disse Fordringer antages, at den Kreditor, hos hvem en Skipper har optaget Penge paa Bodmeri, har forlods Sikkerhed i det frelste Skib, Redskab og Fragt (D. L. 4 - 5 - 5).

Sjette Klasse. Derefter følge de saakaldte privilegerede Fordringer, hvortil kan henregnes:

a) Krav for Midler, der betroes enkelte Embedsmænd, der ikke ere stiltiende Panteret underkastede, saavel som hvad der betroes Bestyrere af Fattig- og Skolekasser, Overformyndere i Kjøbstæderne og enhver Anden, der ifølge en af det Offentlige paalagt Pligt har at oppebære eller forvalte nogen Deel af Statens,

Kommunens, Stiftelsers eller enkelte Personers Midler, forsaavidt den før omtalte stiltiende Panteret ikke kan gjøres gjældende (Fr. 8 Juli 1840).

b) Frederiks Hospital har for det dobbelte Beløb af Pleie og Medikamenter Fortrinsret i en afdød Patients Gods, som befindes udenfor Hospitalet, hvad han efterlader sig i selve Hospitalet er dette hjemfaldet (Reskr. 6 Okt. 1786).

c) Umyndiges Fordring hos Værgen, forsaavidt denne tager Deel i hans Midlers Bestyrelse.

d) Huusleie, dog rimeligviis ikkun for 1 Aar, hvorunder ogsaa hører de Skatter, som Leieren har at godtgjøre Huuseieren.

e) Jorddrottens Fordring for tilgodehavende Landgilde hos Fæsteren, saavel som for udlagte Skatter, Hoveripenge og øvrige aarlige Afgifter, som Bonden har paataget sig at udrede for Gaardens Brug, hvorhos denne Fortrinsret endog ikke kan antages at indskrænke sig til det sidste Aars Afgifter.

f) Skatter og Kommuneafgifter, som ikke svares direkte af de faste Eiendomme, men ere blot personlige,

g) Jorddrottens Erstatning hos Fæsteren for Gaardfæld og Forstrækning til Avlings Fortsættelse,

h) Tjenestefolk have dernæst Fortrinsret i Huusbondens Boe for 1 Aars tilgodehavende Løn og Kostpenge, hvilket ogsaa gjælder om Fuldmægtige (Høiesteretsdom af 2 Marts 1820).

i) Apothekernes Fordring for krediterede Medikamenter.

k) Lægernes Honorar for det sidste Aar (Pl. 10 Marts 1818).

l) Naar Kramvarer sælges, maa de Kjøbende krediteres paa 6 Maaneder, og nyder da Sælgeren Fortrinsret for Kjøbesummen (Fr. 19 Decbr. 1693) i denne Klasse.

m) Lotteriets Fordring hos dets Kollekteurer for de dem anfortroede Lotteripenge (Fr. 7 Febr. 1758).

Syvende Klasse. Fordringer med kontraktmæssigt Underpant i Løsøre. Ifølge Pl. af 23 Juli 1819 og 14 Mai 1834 maa Fordringer med Panteret i rørligt Gods staae tilbage for de i foranstaaende Klasse nævnte privilegerede Fordringer, og det ikke blot i Tilfælde af Konkurs, men og naar Exekution eller Udpantning gjøres for slige Fordringer, uden at det i sidste Tilfælde er nødvendigt at tage hele Debtors Bo under Konkursbehandling. Dersom imidlertid Pantebrevet ikke er thinglæst til første eller anden Thingdag eller de øvrige Former iagttagne, som Fr. 28 Juli 1841 foreskriver for dette Slags Pantsættelser, eller dersom Dokumentet er udstedt inden et Tidsrum af 6 Uger før Debtors Fallit, er Pantsættelsen ugyldig, og Fordringen bliver saaledes at ansætte blandt Fordringer efter simpel Haandskrift.

Ottende Klasse. De saakaldte liqvide Fordringer efter Lovens 5 -14 - 38: "*Derefter skal iagttages rigtige Gjældsbreve og Vexelbreve, samt over den Afdøde imens han levede lovligt erhvervede Domme*".

- Hertil maa da henføres:

a) Alle Forskrivninger, hvori Udstederen erklærer at være en vis Sum Penge skyldig, saasom Panteobligationer forsaavidt de ikke af Panterne ere blevne fyldestgjorte, simple staaende Obligationer, Vexelobligationer, Reverser, Anfordringscedler, accepterte Anviisninger, accepterte Regninger,

Kontokouranter, forsaavidt Udstederen deri erkjender at være Noget skyldig, og overhovedet enhver Fordring efter Haandskrift.

b) Vexelbreve, hvilke saaledes maa regnes ligemed andre Gjældsbreve, uden at der kan tillægges de ved samme grundede Fordringer nogen videre Forret. –

c) Fordringer efter lovligt erhvervede Domme, ligemed hvilke ogsaa ansees Fordringer, der grunde sig i Forliig, afsluttede ved Forligelseskommissionen eller for Retten.

d) Retsgebyrer, som Rettens Betjente maatte have tilgode for Sager, Thinglæsninger og deslige, saavel som atteresterede Auktionsregninger.

e) Skibsfolks Løn, naar Fordringen ikke er fremsat i rette Tid.

Niende Klasse. De sidste Fordringer, der blive at udlægge i et Fallitbo, ere endelig Fordringer uden Haandskrift (Regningskrav), ifølge Slutningen af Lovens 5 - 14 - 38: "*Hvis efter Regnskaber og uden Haandskrifter eller Domme fordres*"; hvilke i Almindelighed føre Navn af illiqvide Fordringer. - Enhver Fordring, der ikke understøttes ved noget Haandskrift, vedbliver at henregnes til denne Klasse, selv om Fordringens Rigtighed godtgjøres med fuldt juridisk Beviis, saasom ved tvende lovfaste Vidners Udsagn. - Om endog en uaccepteret Regning i en Kjøbmands Konkursbo befindes at stemme med Fallentens Hovedbog, kan den dog kun henregnes til de illiqvide Fordringer (Høiesteretsdom af 16 Marts 1809). Bøder, som Fallenten kan være idømt, kunne ikke fordres før al Gjæld er betalt "*efterdi den Skyldige ikke bør straffes paa mere end han selv eier, og hans Kreditorer ikke bør betale Straffen for ham*". Dog maa Bøder efter en thinglæst Dom have Fortrin for den Gjæld, som den Domfældte senere stifter (Fr. 6 Decbr. 1743 § 12).

4. Naar et Fallitbo endelig er sluttet ved Repartition og Udlæg af det hele Bo til Kreditorerne, kan den ved Skiftebehandlingens Begyndelse thinglæste Fallitdeklaration igjen udslettes af Pantebogen, uden Samtykke af de Kreditorer, som ikke ere blevne tilfredsstillede. At Den, der eengang har falleret, saaledes at hans Kreditorer ikke ere blevne fuldkommen tilfredsstillede, ogsaa efter Skiftets Slutning vedbliver at være Debitor for det Restbeløb af Gjælden, som efter Boets Opgjørelse forbliver ubetalt, er vel en Selvfølge; men dersom de utilfredsstillede Kreditorer, naar han senere har erhvervet andet Gods, attraae i dette at søge Betaling ved en Konkursbehandling, maa et ganske nyt Skifte foretages, der fordrer ny Thinglæsning (Rskr. 12 Febr. 1835). - De Kreditorer, der ikke, inden det udstedte Proklama er udløben, anmelde deres Fordringer, have dog derved tabt deres Ret, ikke alene mod Boet, men og imod Fallenten, efter at Skiftet er sluttet eller Boet ekstraderet til hans Raadighed (Fr. 28 Oktober 1702 § 2).

Kilde: Lovbog for Landmanden. v/ M. Rasmussen, 5. udgave.
Odense, Miloske Boghandel, 1861.
Side 581 -600